

Architectuurboek Vlaanderen N°14. Wanneer attitudes vorm krijgen

Maatschappelijk engagement als sleutel voor goede architectuur

Het Vlaams Architectuurinstituut pakt uit met de nieuwste editie van het Architectuurboek Vlaanderen. *Wanneer attitudes vorm krijgen* focust op architectuur die actief inspeelt op maatschappelijke en ruimtelijke veranderingen, en tegelijk de eigen discipline bevraagt. De thema's en projecten in het boek dagen architecten, het middenveld en het beleid uit om nog meer de handen in elkaar te slaan.

Wanneer Attitudes vorm krijgen

Appartementisering, bouwshift, Mobiscore, sloop, luchtkwaliteit, mobiliteit, het recht op wonen... Termen die de afgelopen maanden niet waren weg te slaan uit de media en nog steeds de publieke opinie beroeren. Reden genoeg om te kijken naar de wijze waarop architecten 'vorm' inzetten in de omgang met deze maatschappelijke uitdagingen. Alle geselecteerde projecten in het Architectuurboek Vlaanderen N°14 tonen dat er in Vlaanderen en Brussel architecten aan het werk zijn die actief inspelen op maatschappelijke veranderingen met een sterke ruimtelijke dimensie. Ontwerpers ondernemen een voortdurende zoektocht naar een ontwerphouding en vormtaal die hen toelaat om met de blik op de toekomst te antwoorden op de diepgaande ecologische, sociale, stedenbouwkundige en economische transitie. Die kerngedachte resoneert in de titel van het huidige architectuurboek, *Wanneer attitudes vorm krijgen*.

De positie van de architect in een veranderende wereld

De auteurs van het boek stellen vast dat de architectuurpraktijk meer dan ooit in transitie is. Architecten van vandaag eisen verschillende posities op in onze maatschappij, die van ontwerper, maar ook die van onderzoeker of geëngageerde burger. Ze nemen een nieuwe houding aan tegenover materiële cultuur en participatie. Ook de jonge architect en zijn/haar zoektocht naar hoe architectuur ontstaat in een steeds complexere wereld krijgt een prominente plek.

De rol van het middenveld

Het boek bevraagt de architectuurdiscipline én vertelt tegelijkertijd een ruimer maatschappelijk verhaal over hoe steden omgaan met diversiteit, plekken voor verschillende generaties en het geheugen van de stad. Een tiental essays onderzoekt wat de koppeling tussen engagement en vorm betekent voor nieuwe stadsuitbreidingen, het recht op wonen, de inbreng van beeldende kunst bij architectuur en de actieve inbreng van gebruikers bij

PERSBERICHT

ontwerpprocessen. De rode draad is de cruciale rol die het middenveld speelt wanneer projecten tot goede architectuur leiden. De lockdown als gevolg van de Covid19-pandemie toont aan dat het recht op kwaliteitsvolle plekken niet gelijk is voor iedereen in de maatschappij en dat de wijze waarop we bijvoorbeeld de zorg en het onderwijs organiseren aan een grondige evaluatie toe zijn, ook in architecturale zin. Een sterk middenveld, van zorgpersoneel tot journalisten, is hierbij van wezenlijk belang.

Over het Architectuurboek Vlaanderen

Om de twee jaar verschijnt er een nieuwe editie van het Architectuurboek Vlaanderen. De reeks startte in 1994 en vormt sindsdien een graadmeter van de architectuur in en uit Vlaanderen en Brussel. Voor de samenstelling van nummer 14 nam de redactie ongeveer 400 recente projecten onder de loep. Ze bezocht gebouwen, sprak met opdrachtgevers en gebruikers en bestudeerde tal van plannen. Dat intensieve proces leidde tot een selectie van ongeveer 50 projecten die in het boek met tekst en beeld worden geduid.

Citaten

- *‘De grondige omwenteling op het niveau van het architectuurbeleid in België kan als een van de belangrijkste verdiensten van de voorbije twintig jaar worden beschouwd. De ecologie van dit netwerk blijkt echter uiterst precair.’*
Maarten Van Den Driessche, professor Architectuur en Stedenbouw, UGent
- *‘Ontwerpers exploreren nieuwe verhoudingen tussen architectuur en monumentenzorg. Niet alleen de relatie tot het eigen geheugen van de discipline biedt nieuwe perspectieven, ook het spannende snijvlak tussen architectuur en hedendaagse kunst doet dat.’*
Sofie De Caigny, directeur Vlaams Architectuurinstituut
- *‘Waar ecologische duurzaamheid vandaag ook voor architecten een prioriteit is geworden, is dat niet het geval voor sociale duurzaamheid.’*
Luce Beeckmans, postdoctoraal onderzoeker Architectuur en Stedenbouw UGent
- *Architectuur krijgt een toegevoegde waarde wanneer ze niet de vorm aanneemt die de maatschappij van haar verwacht, maar het verwachtingspatroon net doorbreekt en overstijgt.*
Isabelle Blancke, architect Dierendonckblancke

PERSBERICHT

Projecten in de kijker

[Bouwmaterialendorp aan het Vergotedorp, Brussel](#)

TETRA architecten

Coverbeeld:

TETRA architecten, Bouwmaterialendorp, Brussel © Filip_Dujardin

Brussel trekt lessen uit binnen- en buitenlandse voorbeelden en vermijdt dat de havenactiviteiten helemaal uit de stad geduwd worden. Het havengebied kan door haar centrale ligging een cruciale rol spelen in het verhaal van de productieve stad en in een duurzame ontwikkeling van het stedelijke ecosysteem. TETRA architecten realiseert met het Bouwmaterialendorp een gebouw dat even duurzaam als flexibel is. Geïnspireerd op de typologie van de loods met sheddak, springt vooral de dynamiek van het dak in het oog. De open zones zijn precies gepositioneerd waar de dwarsstraten op de Havenlaan aantikken. Op die manier zijn het Vergotedorp en zijn kades zichtbaar van ver in die dwarsstraten. Door deze bedrijvigheid zichtbaar te maken, tonen de architecten het ware gelaat van de stad als een complex ecosysteem waarbinnen de haven een belangrijke rol speelt.

[Bogerse Velden social housing, Lier](#)

META architectuurbureau

Bij de opdracht om 33 sociale huurappartementen en 27 sociale koopwoningen te ontwerpen distantieert META architectuurbureau zich van de bestaande morfologie door een nieuwe dichtheid en architectuur te introduceren. Dankzij een doorgedreven schakeling vormt dit sociale woonproject een bijzondere stedenbouwkundige figuur en is ze een verademing ten opzichte van het suburbane landschap van solitaire woningen. Het ensemble wordt gevormd door een drieledigheid van meergezinswoningen, geschakelde woningen en rijwoningen. Het is een spel van typologieën rondom een gedeelde buitenruimte, dat interessante schaalverhoudingen doet ontstaan.

[Gruuthusemuseum, Brugge](#)

noAarchitecten

In 2015 neemt noAarchitecten deel aan de wedstrijd voor een nieuwe scenografie voor het stadsmuseum van Brugge in het Huis van de Heren van Gruuthuse. Het bureau wint de wedstrijd met een voorstel dat de museale beleving van de bezoeker dichterbij de oorspronkelijke ervaring van het huis en de geschiedenis van Brugge moet brengen.

PERSBERICHT

Praktische info

Architectuurboek Vlaanderen N°14

Wanneer attitudes vorm krijgen

ISBN 9789492567178

Paperback, 200 x 255 mm, 324 pagina's, illustraties in kleur

Beschikbaar vanaf 22 juni 2020 op www.vai.be/publicaties en in de betere boekhandel

€ 39,50

Ook verkrijgbaar in het Engels:

Flanders Architectural Review N°14

When Attitudes Take Form

ISBN 9789492567185

Met essays van Luce Beeckmans, Isabelle Blancke en Jürgen Vandewalle, Sofie De Caigny, Michiel De Cleene, Arnaud Hendrickx, Petrus Kemme, Katrien Laenen, Maarten Liefoghe, Petra Pferdmenges, Eireen Schreurs, Stichting Mevrouw Meijer, Helen Thomas en Maarten Van Den Driessche.

Met projecten van 51N4E, ae-architecten, architecten Els Claessens en Tania Vandenbussche, Architectenbureau Bart Dehaene, Areal Architecten, Atelier Kempe Thill, B-ILD, Baeten Hylebos Architecten, Baumschlager Eberle Architekten, BC architects & studies, BLAF Architecten, BOB361, Bouebouze & Graindorge, Bovenbouw Architectuur, BULK architecten, Callebaut Architecten, Carton123 architecten, Compagnie-0, CRIT./Peter Swinnen, De Smet Vermeulen architecten, Dennis Tyfus, Eagles of Architecture, Endeavour, evr-architecten, FELT architecture & design, Francesca Torzo, Frederic Vandoninck Wouter Willems architecten, Gijs Van Vaerenbergh, import.export Architecture, John Körmeling, Korteknie Stuhlmacher Architecten, Lauren Dierickx & Sander Rutgers architecten, META architectuurbureau, murmuur architecten, noAarchitecten, NU architectuuratelier, OFFICE Kersten Geers David Van Severen, OM/AR, ono architectuur, osar, OUEST, Poot Architectuur, Pool is Cool, Puls architecten, Raamwerk, RE-ST, Robbrecht en Daem architecten, Sigert Defrancq, Didier De Roeck, Juri Jansen, Gilles Vanneste & Stef Verhees, Sileghem & Partners, Seasonal Neighbours (Ciel Grommen, Dieter Leyssen & Maximiliaan Royakkers), Stéphane Beel Architects, Styfhals Architecten, TETRA architecten, TRANS architectuur | stedenbouw, URA Yves Malysse Kiki Verbeeck en Xaveer De Geyter Architects

[Download perskit en persbeelden](#)

Perscontact

Siska Claessens

Pers & communicatie

Architectuurboek Vlaanderen N°14

siska.claessens@vai.be

0476 99 15 54

Colofon

<p>Wanneer attitudes vorm krijgen</p> <p>Architectuurboek Vlaanderen N°14</p> <p><i>Jaar van uitgave</i> 2020</p> <p><i>Samenstelling</i> Vlaams Architectuurinstituut</p> <p><i>Hoofddirecteur</i> Sofie De Caigny</p> <p><i>Redactieraad</i> Isabelle Blancke Sofie De Caigny Michiel De Cleene Petrus Kemme Petra Pferdmenges Eireen Schreurs Bart Tritsmans Maarten Van Den Driessche</p> <p><i>Auteurs</i> Luce Beeckmans Isabelle Blancke Sofie De Caigny Michiel De Cleene Arnaud Hendrickx Petrus Kemme Katrien Laenen Maarten Liefoghe Petra Pferdmenges Eireen Schreurs Stichting Mevrouw Meijer Helen Thomas Bart Tritsmans Maarten Van Den Driessche Katrien Vandermarliere Jürgen Vandewalle</p> <p><i>Coördinatie</i> Petrus Kemme</p> <p><i>Hoofd publicaties</i> Ilse Degerickx</p>	<p><i>Productionele ondersteuning</i> Kristýna De Schryver Eva Pot Mathilde Breukink</p> <p><i>Helpende handen</i> Jonathan Cludts Sofie Lamote Els Ceulemans Seppe Seyner</p> <p><i>Vertaling</i> Gregory Ball Jenke Van den Akkerveken</p> <p><i>Eindredactie Nederlands</i> Jenke Van den Akkerveken i.s.m. Jan Vangansbeke</p> <p><i>Eindredactie Engels</i> Helen Simpson</p> <p><i>Vormgeving</i> Ward Heirwegh Marie Sledsens</p> <p><i>Druk</i> die Keure, Brugge</p> <p><i>Papier</i> Munken Polar, 120 g/m² (essays), G-Print Smooth, 115 g/m² (projecten), Conqueror Wove Pencil, 120 g/m² (schutvellen), Munken Polar, 240 g/m² (cover)</p> <p><i>Verantwoordelijke uitgever</i> Sofie De Caigny Directeur, Vlaams Architectuurinstituut Jan Van Rijswijklaan 155 B-2018 Antwerpen, België www.vai.be</p> <p><i>Distributie</i> Exhibitions International, Leuven</p>	<p>ISBN 978 94 9256 717 8</p> <p><i>Wettelijk depot</i> D/2020/10.202/2</p> <p><i>Cover</i> Bouwmaterialendorp aan het Vergotedok, Brussel – TETRA architecten © Filip Dujardin</p> <p><i>This book is also available in English</i> Flanders Architectural Review N°14 When attitudes take form ISBN 978 94 9256 718 5</p> <p><i>Bibliografische verwijzing</i> Architectuurboek Vlaanderen N°14. Wanneer attitudes vorm krijgen</p> <p>Vlaams Architectuur instituut</p> <p></p>	<p>Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar bijdrage.</p> <p>Het Vlaams Architectuurinstituut krijgt financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap. Daarnaast zoeken we extra middelen via partnerships met bedrijven en organisaties uit de bouwsector die kwaliteitsvolle architectuur belangrijk vinden. Dankzij hun steun kunnen we ons programma voor 2020 realiseren.</p>
--	---	--	--

Bulo

forster

 Gyproc
SANT-GOBAIN

 MODULAR
LIGHTING –
INSTRUMENTS

 FEBEL
COM

 RETAIL
ESTATES

 R
REHNAERS

STONE

 Wienerberger